

ERDELYI ÉLET

POLITIKAI,
TÁRSADALMI,
MŰVÉSZETI ÉS,
KÖZGAZDASÁGI
HETILAP

Ugy értesülünk, hogy Romániában a beteg kórházi állapotok részére új kórházakat építenek

Barabás

Tavaszi női, leányka felöltő és ruhaujdonságok óriási választékban megérkeztek

központi ruhaáruházába A R A D, a színház hátsó bejáratával szemben. **Plesz Gyula**
Kérem a címre figyelni!

Muzsai József

ARAD,
színházzal szemben

ÖLTÖNY, TRENCH-
COATS, ULSTER

Legjobb- és legolcsóbb!

Kül- és belföldi gyógy-
szer különlegességek

VOJTEK
gyógyszertár

„Elida“ hó- és sarcipőjavítás

Mikes Kelemen-uca 3. szám alatt.

Uj fűszer- és csemege- üzlet!

Tisztelettel tudatom, hogy a Strada Bratianu (Weitzer-uca) sarkán volt Éles Ármin-féle helyiségben egy, a mai igényeknek megfelelő

fűszer- és csemegeüzletet
nyitottam.

Uj vállalatomhoz a t. közön-
ség b. pártfogását kérem.

Teljes tisztelettel:
ÉLES LILY

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó es Komlós

ruhanagyáruház szenzációs ki-
rakatait. — Mélyen leszállított
árak. Mérték utáni rendelések
gyorsan, pontosan és megbizha-
tóan eszközöltetnek. Szenzációs
nagy raktár iskolaöltönyökben.

ARAD, Színházépület.

Arad-Csanádi Gazd. Takarékpénztár R. T.

Központ: Arad, Bul. Reg. Ferdinand 5.
Sürgőnycim: Banăcenad. Telefon 11. sz.
Városrészi fiók: Grădiște-Ujtelep, Cal.
Bihorulul 28. Vidéki fiókok: Buteni-
Körösbükény, Cermeiu-Csermő, Ineu-
Borosjenő, Chișineu-Kisjenő, Rovine-
Magyarpécska, Sebiș-Borossebes, Ze-
rind-Nagyzerind, Vinga.

Egészen röviden:

az

„**ERDÉLYI ÉLET**“

a legjobb, a legrégibb, a leg-
magyarabb, a legérdekesebb,
a legmegbízhatóbb

romániai magyar nyelvű riportlap

Olvassa és terjessze!

ERDÉLYI ÉLET

TÁRSADALMI, MŰVÉSZETI, KÖZGAZDASÁGI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRAT
FŐSZERKESZTŐ: GELLER ÖDÖN

Magyar lista: — magyar akarat = magyar ember csak magyar listára szavazhat.

Minden magyarnak meg kell jelennie a szavazóurnák előtt, hogy kétségtelenné váljék Aradváros magyar jellege.

Irta: Spectator.

Az előzetes küzdelmek véget értek. A Magyar Pártot az elgondolás, majd a politikai helyzet alakulása rávezette és rászorította, hogy az önálló lista formáját válassza a városi tanácsválasztások idejére. Az önálló magyar lista már el is készült. Kétségtelen, több lajstrom fog szerepelni vele szemben a választásokon, de ezek közül csak egy jelentős, az, amely — politikai meglepetés volt — a kormányon ülő nemzeti parasztpárt és a liberális párt közös jelöltjeit tartalmazza. Két feladatunk van ezen előzmények után. Az első, hogy kritikát gyakoroljunk az eddigi politikánkról, a másik, hogy az immár végleges és független állásfoglalásunk kérdésével foglalkozunk.

A kritikát rövidesen elintézhettük. Terméketlen volna most már behatóan foglalkozni azzal a kérdéssel, helyes volt-e az önálló lista módosításának választása és nem-e lett volna jobb a paktumos megoldást elfogadni? Az önálló lista gondolatának győzelmét, még mielőtt a vezető román pártok magatartása kényszerhely-

zétet teremtett volna, több körülmény idézte elő. Elsősorban az, hogy a politikamentes listát nem lehetett megvalósítani, másodszorban, mert a pártközi lajstrom gondolata lehetetlenné vált az averescánusok magatartása miatt. A további mélyreható ok a kormányzópárt részéről tett ajánlatok szűkkeblűsége volt és ez az eljárás megmozgatta mindazokat az indulatokat, amelyeket a jelenlegi kormány aradi exponensei az általános és a városi politika keretében való szereplésükkel feltámasztottak. Ha az utóbbi körülmények nem játszanak közre, ha méltányosabb ajánlat érkezik, akkor feltétlenül a paktumos álláspont győzedelmeskedik, mert ez kényelmet biztosított és bizonyos surlódási felületeket kiküszöbölt volna. Így is, politikai becsülettel azt a valloást kell tennünk, hogy a paktumos lista rendkívül népszerű volt különösen a kereskedők, iparosok és az országos politikában szerepet játszó elemek között. Viszont ez a tény most már külön azt a súlyos kötelességet rója pártunk minden tagjára, ép-

pen úgy az önálló lista, mint a paktumos lista híveire, hogy az erők teljes latbavetésével és kifejtésével dolgozzanak a magyar érdekek szolgálatában. Ez annál könnyebb és megnyugtatóbb, mert az önálló listának végleges érvényrejutása elaltatja az előzetesen támadt éles indulatokat és mert a Magyar Párt a megnyugvás pillanatának kezdetén rögtön lojálisan kijelentette, hogy nem küzdelmet kíván folytatni, nem nemzetiségi harcot próbál, hanem még az irányzatosan összeállított választói jegyzék súlyos hátrányai között is csak alkotmányosan biztosított jogát kívánja érvényesíteni és az önrendelkezés szabadságával igyekszik annyi emberét bejuttatni a magyar város tanácsába, amennyit csak tud és amennyivel talán még hatásosabban védelmezi de biztosítja jogait, mintha a paktum lekötöttségével vitte volna a torony alá engedélyezett számú képviselőit. Ezzel mindenki nyugodtan lezárhatja a maga számára a lelkiismereti kérdéseket és semmi szükségünk tovább, hogy töprengjünk arról, mi lett volna helye-

Rögtön szépít a világhírű MARGIT crem

Dr. Földes és Hehs cégtulajdonosok: Hehs örökösök

sebb? A döntés megtörtént és attól kezdve csak az helyes, ami van és ezt a helyességet mindenkinek minden erővel kell képviselnie.

A bíráló másik része kizárólagosan önmagunkra tartozik. Mire e sorok megjelennek, a Magyar Párt önálló listája a dült kereszt jegyével illetékes helyen fog feküdni és ezzel a személyi kérdés végleg megoldódik. Az a kérdés: olyan-e ez a lista, mint amilyennek lennie kellene? Bizonyára nem. Akármennyit fáradt az intéző bizottság és a Magyar Párt elnöki tanácsa, ez a lista nem tökéletes. Egyik legfőbb baja, hogy az első tizenkét helyen, tehát a feltétlen bizonyosságu pozíciókon a magyar város magyar rétegződése nem tökéletesen fejeződik ki. Ősi magyar hiba ütökzik ki belőle az első pillantásra. A biztos helyek fele a jogászok és majdnem kizárólag az ügyvédeknek jut, ami korszerűtlen atavizmus. Hátrányos a kereskedelmi, ipari érdekeltségekre, a földműves, ipari és szellemi munkásokra nézve. De ennek a gondolatnak egyszeri és pusztá hangoztatásával meg kell elégedni. Elsősorban azért, hogy a jövődj egészséges alakításához hozzájáruljunk, mert ugy a kisebbségi, mint az általános európai kijózanodás feltétlenül megköveteli a különböző érdekképviselések arányos érvényesülését a politikában, ami az újszerű demokratizmusnak is egyik végső célja. E bíráló felett azonban áll most már a közös érdek az adott helyzetben, az ugynevezett pártfegyelem. Könyörtelen parancsal, a kitérés minden lehetősége nélkül. Akárhogy van összeállítva ez a lista — teljes tökéletességre ugy sem lehetett volna eljutni — a benyújtás pillanatától kezdve a bírálhatatlan,

a vitathatatlan lista ez, az egész érdekelt magyarságnak közös érdeke, amelyet ép olyan lelkesedéssel kell szolgálni, minthogyha megközelítően tökéletes lett volna. Ha csupa meszelőnyelet jelöltek volna, akkor is a csupa meszelőnyélre lelkiismeretes kötelességgel le kellene szavazni. Se sok, se egyetlen név ellenszenvessége nem tarthat vissza senkit a közkötelesség teljesítésétől, mert végső elemzésében nem nevek, hanem a magyar akarat megvalósítására szavazunk. Meg van a magyar lista, mindegy most már milyen és erre a magyar listára szó nélkül, keserőség nélkül, magyar egység zárt és lelkes sorai-ban mindannyiunknak le kell szavazni.

A bíráló mellett a másik nagy kérdés, amit most már lépten-nyomon meg kell vitatnunk, miképen folytassuk le a választást, amelyről megállapítottuk, hogy nem pártok, nemzetiségi csoportok ellen menő küzdelem, hanem pusztán és tisztára választás s szabad alkotmányos jogok önrendelkezésen alapuló gyakorlása. A válasz rövid és velős. Választási munkát kell végeznünk, kisebbségi napszamosok lelkiismeretes és szolid politikai munkáját: téglahordást, ácsolást, cserpezést. A munka azt jelenti, hogy mindenkinek részt kell vennie benne. Nem lehet akár duzzogásból, akár elvi sérelemből, akár kényelemből, akár érdektelenségből lemaradni. Éppen, mert az önálló lista utját választottuk és mert kedvezőtlen választói jegyzék gátlásai között fogunk szavazni, kivétel nélkül mindenkinek meg kell jelennie az urnák előtt, bizonyítani, hogy e város akármennyire elvitatja is a választói jegyzék ezt a jellegét, tulnyomó részében a magyar kisebbség városa. Ezért

fel kell tételeznünk, hogy az ipari munkásság is, sőt a románságnak elfogulatlan része, amely a természetes és adott helyzetből a magától értetendő jog érvényesülését kívánja, leszavaz majd erre a listára. A választási munkának olyan elsodrő erejűnek kell lennie, hogy mindazokat a magyar elemeket is, amelyek nem tartoznak a Magyar Párt keretébe és mindazokat, akik nem magyar oldalról a természetes és adott jognak tisztelői, magával és magához vonzza a választás idején. De természetesen a választói munka oroszánrészenek elvégzése a Magyar Pártban szervekedett magyarság elsőrendű kötelessége. Nem is elsőrendű, hanem olyan kötelessége, amelytől egy hajszálnyira sem szabad eltávolodni. Mindenki gondoljon arra, hogy teljesen tisztult levegőben, a jogi eszmény tökéletes érvényesülésének állapotában minden munka nélkül is bele kellene kerülni a tagsági helyek 75—80 százalékára a magyarság által kívánt jelölteknek. De mert nincs ugy, mint ahogy kellene lenni, minthogy mestersegesen lecsökkentették a magyar szavazók számát, a legkevesebb, amit el kell érnünk az, hogy legalább 48 százalék szavazat essék a magyar listára. Ha Csermő és más községek egészséges szellemét ide lehetne plántálni, akkor természetesen nem kellene egy gondolatot, egy szót se vesztegetni arra, hogy a 48 százaléknál még nagyobb magyar arány felel meg a tényleges viszonyoknak és zavartalan igazságnak.

Ismételjük, nem harcot kerestünk és nem küzdelmet vállalunk. Indulatok nem mozgatnak. Ismételjük, hogy a bíráló fegyverét lábhoz kell tenni. Ismételjük, hogy minden magyar erőtt meg kell mozdítani és minden

természetes támogatást meg kell szerezni, ismételjük, hogy a legkevesebb, amit ettől a választástól el lehet várnunk az, hogy a magyar lista jelöltjei közül annyi jusson be a városi tanácsba, a mennyi Aradváros igazi jellegének megközelítő módon megfelel.

Az Aradi Általános Takarékpénztár R.-T. közgyűlése.

Március 1-én, délután 5 óra-kor tartja ez évi rendes közgyűlését az Aradi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság. Az ez alkalommal előterjesztendő mérleg- és zárszámadások szerint az intézet forgalma és álladéka jobbra a megelőző évek keretei között maradtak. A tiszta nyereség az előző évről áthozott 883.769 lej összeggel együtt 8.445.972 lej és 12 banit tesz ki, mintegy más fél millió lejjel többet az előző évi nyereségnél. Ezen többletben az 1928. év végén végrehajtott tőkeemelés összegének jövedelme jut kifejezésre. Az igazgatóság azt javasolja, hogy a múlt évi üzleteredményből a felemelt alap-tőke mellett is az előző évi netto 16 százalékos osztalék, azaz részvényenként 80 lej fizetessék. Az intézet affiliációja, az Aradi Kereskedők Takarékpénztár Rt. 5 milliós részvénytőke mellett 1,015.348.17 lej nyereséget mutat ki és 34 milliós aktívát kezel.

Tüzifa és szerszámfa

minden minőségben a legolcsóbb napi árban kapható

Boros Jenő

fatelepen, a volt Óvár-
téri keményítő-gyár udvar-
ban. — (Hajó-utca sarok.)

Aradváros, mint házigazda, bemutatta a hangos filmet a Central-moziban.

— Külön attrakciók: karhatalommal kilakoltatott bérlő, kártérítési per a város ellen, bűnügyi feljelentés a mozi-direkciónak ellen. —

A sajtó még csak beharangozta a hangos filmet Aradon, de — a nyilvánosság teljes kizárásával — a Central-mozgóban már megtörtént a bemutató, egyelőre egy hangos botrány formájában. Amint ismeretes

a Central-mozgó büfféjét és ruhatárát a város Alexander Béla volt gyógyszerésznek adta ki évi 72000 lei bér ellenében,

amit havi 6000 lejes összegekben kell lefizetni. Alexander január 1-én, újév napján fizetni akart, de törvényes munkaszünet lévén, a városi pénztár zárva volt. Másnap a bérlő megbetegedett úgy, hogy csak január 3-án tudta a havi bért a város pénztárába befizetni. Februárban aztán rendszeren teljesítette fizetési kötelezettségét és a 6000 lei bért szó nélkül el is fogadták tőle.

Néhány nap múlva azután kellemetlen meglepetés érte Alexander Bélát. Február 3-án az interimár bizottság levélben értesítette, hogy

a bérletet február 15-ére felmondják

neki, a szerződést felbontottnak tekintik és kötelezik arra, hogy 15-én az általa bérelt helyiségeket a városnak átadja. Indoklásul azt hozták fel, hogy Alexander január 1-én elmulasztotta a bért befizetni, illetve azt késedelemmel szolgáltatotta be a városi pénztárba és ezzel szerződésszegést követett el. A meglepett bérlő kétségbeesetten szaladgált fűhöz-fához, interveniált minden lehető fórumnál, de

a város vezetősége hajthatatlan maradt.

Február 15-én rendőrök jelentek meg a Central-mozi büfféjében és

karhatalmi segédlettel egyszerűen kilakoltatták onnan Alexander Bélát.

Alexander ügyvédje Gherman Dante dr. keresettel fordult a járásbíróshoz, amelyben azt kéri, mondja ki a bíróság a bérlőnek a várossal kötött szerződését érvényesnek és bírói uton helyezze vissza jogaiba a karhatalommal, de bírói határozat nélkül kilakoltatott Alexandru Bélát. Emiatt meg

150.000 lei kártérítést is követel

ügyfele nevében. Gherman Dante dr. ezenkívül

bűnügyi feljelentést is adott be az aradi törvényszékhez Lutai dr. interimár bizottsági elnök, Stefanut Sabin mozi-igazgató, Erdődy és Vatian titkár ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt.

Vannak még méltányos bankvezérek.

Az áldott jó szívről és megértő lelkéről ismert bankvezérnek azt mondja az egyik ügyfele: — Bocsánat, méltóságos uram, mégis csak hallatlan, hogy az ön tisztviselői milyen gorombák a felekkel.

— Nem csoda, kérem — felelte megértően a bankvezér — olyan kevés a fizetésük, szegényeknek... kell, hogy valami rekompenzációjuk nekik is legyen.

Arad legkellemesebb szórakozó helye a Városi Kávéház!

Menthetetlen a Timișiana.

A Banca Naționala meghiúsított minden szanálási kísérletet. — Temesvár város érdekeltsége a Timișianánál.

Annak ellenére, hogy a Timișiana válsága régebben huzódik, mégis meglepetést keltett, hogy a Bánságnak ez a régi — még a magyar imperium alatt létesített — román pénzüzetete érkezett odáig, hogy

megmentése ma már egész valószínűtlen.

A Timișiana válságát különösen érdekessé teszi az, hogy ezuttal

nem a betétesek megrohanása döntött válságba egy intézetet, hanem az, hogy a Banca Naționala sem hajlandó további visszleszámitolási hitelt rendelkezésére bocsájtani, sőt az eddigi több mint 150 milliónyi hitel fokozottabb biztosítására törekedett a Timișianánál.

Ehhez hozzájárult a Timișianának az ellenállása, amikor nem volt hajlandó Madgearu kivánságára fuzionálni másik két erdélyi román pénzüzetettel azzal a kifogással, hogy a Timișiana intakt részvényei nem értékelhetők a másik két intézet értékben súlyosan veszített részvényeivel egy alapon.

Nagy vonásokban ez adta meg az utolsó dőfést ahhoz, hogy a Timișiana mai helyzetébe jutott. Ennél azonban sokkal nagyobb érdekességet kölcsönöz az a kérdőjel, ami minden temesváriaknak a száján lebeg:

mi lesz a város mintegy ötven milliónyi érdekeltségével és azokkal a nagyösszegű betétekkel, amit Temesvár város tanácsa

a Timișianánál helyezett el?

Timișoara úgy került érdekközösségbe a Timișianánál, hogy néhány évvel ezelőtt a város tulajdonát képező Városi Takarékpénztár beolvadt a Timișianába. Egy darabig a Városi mint a Timișiana fiókja működött, aztán ez is megszűnt s egyedül a Timișiana őrizte a régi szolid Takarékpénztár hírét. Együttal természetesen azokat a betéteket is, amelyeket a város saját takarékpénztáránál helyezett el.

A néhány héttel ezelőtti bankrunnál a Timișiana is azok közé az intézetek közé tartozott, amelyeket a betevők erősen megrohantak. A város akkor úgy próbált segíteni a Timișianán, hogy

összes vállalataiból, ami nélkülözhető készpénzkészlete volt, átutaltatta a Timișianába. Ahelyett tehát, hogy mentette volna, ha még egyáltalán volt rá lehetőség, ami még menthető, újabb összeget áldozott.

Eltékintve attól, hogy mindezekért fokozottan

felelősségre vonható az a városi tanács,

amelyik legalább is a köteles gondosságot elmulasztotta a város vagyonával szemben, felmerül egy másik kérdés, amelyik a miniszteriumot is minden valószínűség szerint foglalkoztatni fogja.

Létezik ugyanis egy miniszteri rendelet, amelyik szigorúan megtiltja, hogy a városi vagyonokat ma-

gán pénzüzeteteknél helyezzék el.

A rendelet szigorúan előírja, hogy a városok tartoznak készpénzvagyonukat a Cassa de Depuneri-nél elhelyezni. Amikor a rendeletet kiadták, Temesvár városának akkori liberális vezetősége állítólag felmentést kapott a miniszteriumtól, tehát

miniszteri jóváhagyással hagyta pénzét továbbra is a Timișianánál.

Nincs rá semmi bizonyítékunk, ez valószínűleg tisztázódik akkor, ha felelősségre vonják a városi tanácsot azokért a súlyos milliókért, amelyek a Timișoanánál valószínűleg mindörökké elvesznek. De sürgősen tisztázandónak tartja mindenki Temesváron azt a kérdést, hogyan történhetett meg, hogy amikor a Timișiana válsága már nyilvánvaló volt, még újabb súlyos összegeket helyeztek el a pénzüzetetnél? Erre a kérdésre egyelőre senki sem felel, de reméljük, nem lesz módjukban az illetékeseknek sokáig hallgatni.

Nagyon jó!

A hivatásukat lelkiismeretesen teljesítő emberekről beszélgetnek a törzsasztalnál. Mindenki tud egy-egy esetet, amikor valaki ritka lelkiismeretességéről tett bizonyosságot.

— Ismertem egy állatkerti őrt, — mesélte a társaság egyik tagja — akit egyszer bekapott a gondjaira bizott oroszlán. Az őrt nem veszítette el a lélekjelenlétét, hanem az utolsó pillanatban kiszólt helyettesének az oroszlán szájából:

— Ez az oroszlán most megesszik nyolcvan kiló húst, két napig nem szabad neki enni adni.

Olvassa az „Erdélyi Élet”-et!

Bukaresti lapok kisebbségi tüntetést szagolnak az erdélyi orvosok továbbképző tanfolyamából.

A magyar anyák anyai oktatásának fontossága.

Irta: **Spectator.**

A kisebbségi élet elsőrendű feladatai közé tartozik a status ante quo fentartása, a testi, a szellemi erő megőrzése. Mindent el kell követnünk, hogy se számban, se erőben meg ne csökken-

jünk. A kisebbségi sors az első időszakban indulatos és pusztító irányzatú, tehát kötelességünk védekezni az okozott romlás ellen. De mihelyt a védekezés eredményeket ér el, újabb feladat következik: a kisebbségek életerejét minden ponton meg kell növelnünk és így a lendületes építómunkához fognunk. E rövid cikk keretében e gazdag problematikának minden részletére lehetetlen kiterjeszkedni. Nem ismétljük meg, amit annyiszor megírtunk: a nyelv, az iskola, a tudomány, az irodalom; a közgazdasági élet. röviden az anyagi és szellemi kultúra területén mi legyen és hogyan a mindennapi gondunk? Két kézzel s szellemiségünk teljes megfeszítésével kell védekeznünk és ugyanígy kell a megőrzött alapon tovább alkotnunk. A tennivaló rengeteg. Az utóbbi időben különösen két olyan kérdés vetődött közérdeklődés elé, amely első sorban a ki-

sebbségi egészség, másodsorban a gyermeki lélek területét érinti. Természetesen, mint minden fontos az életben, ez a kettő több ponton is egymásba kapcsolódik.

A kisebbségi egészség biztosítására való felelősség nagyjelentőségű mozgalmat idézett elő: az erdélyi lapok ma sűrűn írják róla. Ennek a mozgalomnak a lényege az, hogy a kisebbségi orvosok tudományos készültségét gyarapítanunk kell, mert ez lényegesen összefügg az egész kisebbségi szervezet higiéniájával. Maguk az erdélyi orvosok állapították meg, hogy mind kevesebb alkalmuk van a rohamos fejlődés mai korában tudományos előrehaladásuk munkálására. Az

új orvosnemzedék nem igen tud kijutni külföldi egyetemekre, az idősebb nemzedék nem képes elegendő számban külföldi tanulmányutakat tenni. Ezen csak az segít, amit a német orvosok már megvalósítottak, az általános némettség kiváló orvosainak igénybevitelével szünidei tanfolyamoknak a rendezése.

Az így megrendezett brassói német orvosi kongresszus után vetődött fel Erdély több magyar

városában a gondolat, hogy a magyar kisebbségi orvosok számára is tanfolyamokat rendezzenek az öregebb kartársak segítségével, akiknek alkalmuk volt az utóbbi időben külföldön továbbképzésükről gondoskodni és az orvosi tudomány újabb vívmányait megismerni. Párhuzamosan a kolozsvári Erdélyi Múzeum Egylet orvosi szakosztálya foglalkozott ezzel a kérdéssel és elhatározta, hogy a budapesti orvosprofesszorokat kapcsolja be az orvosképző tanfolyamok abszolválásába. Sajnos ezt a tervet már politikai hangok is körülnyalják. Egyes román lapok kisebbségi tüntetést fedeznek fel e vitathatatlanul szép gondolatban. Ami szabad a németeknek, azt ellenséges magatartásnak tekintik a magyarság részéről. De ezek a sajnálatos mellékzöngék nem fogják megzavarni a természetes és jogos kényszerből fakadó törekvés bátor hangját. Meg vagyunk róla győződve, hogy Erdély minden számottevő városában létre jönnek kisebb méretű orvostanfolyamok és ezeket betetőzésül Kolozsvárt a magyar orvosi tudomány legnagyobb re-

prezentánsai részvételével nagyarányú előadás sorozattal koronázzák meg.

A másik kitűnő gondolat Aradon csirázott ki. A Kölcsey-Egyesület egymás után veszi észre a korszerű szükségleteket. Még be sem fejezte az ifjúság és nagyközönség számára rendezett irodalom történeti előadás-sorozatot, amely végig vezetett a magyar irodalom ezer esztendő pályáján, máris egy újabb előadás sorozatot tervez az anyák számára, a gyermekek testi és lelki gondozásának fokozása céljából. Óriási jelentőségű dolog ez. A mai idők egyik legfontosabb kisebbségi feladata: gondoskodás a kisebbségi gyermek testi és lelki megerősítéséről. A gyermekekben rejlik a jövő minden java, lehetősége. A mostani kész nemzedékek feladata valószínűleg kimerül a status ante quo fentartásában, a meglevőnek a védelmezésében. A jövő generáció feladata lesz a továbbépítés nagyszabású művelete. Ezért fokozott kötelességünk, hogy a magyar anyákat felszereljük mindazzal a készültéssel, amely gyermekeik testi és lelki erősítésére és kiképzésére vonatkozik. A Kölcsey-Egyesület március 10-étől kezdődőleg rendezi meg ezt a tanfolyamát, a melyben jeles aradi orvosok: dr. Roth Marcell, dr. Hersch Andor, dr. Szedlák Ödön, dr. Lukács Jenő és a kolozsvári dr. Elekes Miklós a gyermeknevelés egészségügyi részéről, Pataki Béláné sportszerű gondozásáról. Szőlössy István és e sorok írója pedagógus részével foglalkozik.

Azt hiszem nem szükséges

különleges és beható jegyzeteket fűzni e mozgalomhoz. Önmagáért önmagától beszél. Tagadhatatlan, hogy mind a két törekvés: az orvosok nagyobb fölfegyverezése a kisebbségi egészség érdekében folyó küzdelemre és az anyák felvilágosítása a gyermekek otthoni nagyobb gondozásáról testi és lelki irányban, csakugyan az idők parancsára történik. Örvedetes, hogy a szellemi és anyagi politikán túl is sorba ráeszmélünk sürgős és korszakos kötelességeinkre. Fel-emelő gondolat, hogy mindezekben a mozgalmakban az önmagunkra való utaltság tudata válik világossá és nehéz helyzetünkben megtaláljuk a sürgető feladatok megoldásának legegyszerűbb és legtermészetesebb módjait. Kérdezhetné azonban valaki, miért kell e kérdéseket a napilapok hasábjairól áthelyezni ide, az időszakos publicitás hasábjaira, ahol elsősorban a legáltalánosabb kérdésekkel kell és nem a részletekkel foglalkozni? A válasz nagyon egyszerű. Mert ezek a kérdések a napilapok hasábjain se huszonnégy órára szóló érvényűek, hanem epizodikus látzatuk ellenére is csakugyan a szó igazi értelmében vett általános érdekek és mert velük minden lehető helyen, minden lehető alkalommal és a lehető legkörül-ményesebben kell foglalkozni. Kisebbségi életünk természetesen szűkkörű, de éppen azért, mert szűkkörű, a legkisebb kérdésnek, a legkisebb ügynek is meg van a maga végzetes jelentősége és fontossága. Az ilyen kérdések tárgyalásából azonban még egy másik hasznot is lehet várni. A

kisebbségi gondolkodás önkéntelenül ráfordul egy csomó új problémára. Ha embertársaink foglalkoznak a kisebbségi orvos továbbképzésének ügyével, hamélységesen elgondolkoznak az anyák anyai kioktatásának fontosságáról, önkénytelenül is körülpillantanak és sorba észreveszik azokat a szükségleteket is, amelyek még tegnap az öntudat különösebb figyelmén kívül esnek, ma pedig teljes erővel szembe ütődnek. Bizonyára van a kisebbségi földmives, iparos, kereskedő, izom és agy munkás életében sok olyan részlet, amely e pillanatban csak a maga kisebbségi rétegében tetszik fel jelentősnek, de abban a pillanatban, mihelyt a saját szűk körén kívül mutatkozik meg, a kisebbségi élet általános érdekü problémájává válik, sulyban, színben, fontosságban, jelentőségben megnagyobbodik és e megnagyobbodás által több erőhöz, sulyosabb jelentőséghez jut. Egyik gondolat a másikat hozza, emeli és erősíti. Így válik a kisebbségi élet mind tartalmasabbá, gazdagabbá, melegebbé, erősebbé, általánosabbá, jelentősebbé és hatásosabbá.

AZ

ARADI KÖZLÖNY

Erdély leg-
régibb, legolvasottabb és
legelterjedtebb napilapja!

Butor részletre készpénz árban **Garai**
kedvező feltételekkel

ARAD, Piața Avram Iancu No. 10. TIMIȘOARA, Fabrica P. Coronini No. 23.

Egy aradi szesznagykereskedő katonaszökevény fiának kálváriás utja Braziliától Bécsig.

(Az E. É. tud.) Néhány esztendővel ezelőtt nagy feltűnést keltett Aradon Klein Miksa aradi pálinkakereskedő fiának szökése. A fiatalember — mint emlékeztetes — nem akart katonai szolgálatot teljesíteni és megszökött csapattestétől. Hátrahagyott leve-

dorlok számára semmi-féle kereseti lehetőség nincs.

Hacsak nem akar valaki rabszolgának menni az ország belsejében levő kávéültetvényekre.

Klein Miksa fia tehát várta az alkalmat, hogy visszajöhessen Európába. Ez el is érkezett. Részleteket nem tudni, annyi bizonyos, hogy

pár héttel ezelőtt szülei értesítést kaptak arról, miszerint fiuk Bécsbe érkezett.

A fiatalembernek itt sem sikerült elhelyezkedést találnia és ismerősök kölcsönéből élt napról-napra.

Szüleit, akik ismert és dolgozó aradi kereskedők, valósággal

lében csak annyit közölt kétségbeesett szüleiével, hogy Délamerikába megy és Buenos Ayresben próbál szerencsét.

A fiatalemberről ezután hónapokon át nem jött semmi hír. Szülei már abban a meggyőződésben éltek, hogy szerencsétlenül járt. Egyszer azután megjött az értesítés, a fiatalembert nem kísérte szerencse és Buenos Ayresben tengődött, várva valamilyen segítséget ahhoz, hogy visszajöhessen Európába, Nem sikerült elhelyezkedést találnia és alkalmi keresetekből tengette életét. Mélyen csalódott terveiben, mert azt hitte, hogy Délamerika telve van kereseti lehetőségekkel, csak utána kell nyulni és az ember kényelmes existenciát biztosít magának. Buenos Ayresben azután kiderült, hogy mindez csak a hajósvállalatok prospektusaiban létezik, mert

Délamerikában a bevín-

osztrák fővárosban marad és ott igyekszik magának új existenciát teremteni. Az utóbbi hónapok eseményei nagyon megtörték a könnyelmű fiatalembert, aki most már látja, hogy hibát követett el, amikor megszökött és már ezerszer is megbánta fiatalos megfontolatlanságát. Aradi kereskedői körökben pedig részvétellel beszélnek a családról, amely oly sokat szenvedett eme meggondolatlan tett következtében.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár rt. eredményes üzletéve.

Az intézet évi forgalma 37.3 milliárd lei volt. — Az intézet kitűnő mérlege.

A nagyszebeni Általános Takarékpénztár rt. (Hermanstaedter Allgemeiner Sparkassa) igazgatósága jóváhagyta a bank múlt évi mérlegét, amelyet mai számunkban közlünk. Az intézet ezzel lezárta első üzleti évét azóta, hogy öt szász bankkal fuzionált és a mérleg lendületes fejlődésről tesz bizonyosságot. A nyílt tartalékok 75,127,242 lejre emelkedtek s ezzel az intézet saját tőkéje 230,000,000 lejt tesz ki. Figyelemreméltó az egymilliárd lejt kitevő betétállomány és az, hogy ennek megfelelően a váltó- és folyószámla kihelyezés a múlt évben 1.46 milliárdra emelkedett. Az

IVETTE

csak akkor valódi, ha
IVETTE-TRAVIS
szegélynyomással van ellátva

kétségbeejtette a helyzet. Gyermeük éppen elég kellemetlen percet és órát szerzett számukra. A kereskedő legutóbb fentjárt az osztrák fővárosban és találkozott fiával, akinek súlyos szemrehányásokat tett meggondolatlansága és könnyelműsége miatt. Most már azonban nem lehet segíteni a dolgon, mert ha a fiatalember hazajönne, a katonai hatóságok azonnal letartóztatnák. Az aradi fiatalember ezért egyelőre az

IVETTE

kapható minden jobb
divatáru üzletben

üzletágaknak hatalmas kiterjedése elsősorban is a kitünő külföldi összekötöttéseknek köszönhető, amelyek az elmúlt év folyamán továbbfejlesztettek. Azonkívül a Nemzeti Bank az intézet növekedő jelentőségének megfelelően emelte a visszlezámitolási hitelt. Az üzletágak és kihelyezések megválasztásánál elsősorban az elsórangu likviditásra helyeztetett súly és e tekintetben az igazgatóság a legnagyobb körültekintéssel járt el. Az intézet hatalmas ingatlanállománya 25 millió lejre értékeltetett a mérlegben és emögött jelentékeny latenstartalék áll. A brutto nyereség 55 millió 648.906 lejről 64,204.898 lejre emelkedett, a tiszta nyereség pedig 17,238.155 lejről 23 millió 490.596 lejre. A mérlegösszeg az 1-7 milliárd tekintélyes számot érte el, tehát itt 400-millió az emelkedés. Teljes forgalom 47.3 milliárd lej. Az igazgatóság a március 12-én tartandó közgyűlésen — mint a múlt évben — ezuttal is 12 százalék bruttódividenda kifizetését fogja javasolni.

A Mezőgazdák Tejüzeme felajánlotta üzletét a városnak.

A város nem vesz újabb vállalatot a nyakába. — Áll a harc az aradi tejfronton.

(Az E. É. tud.) Az Erdélyi Élet volt az egyedüli lap, amely nyilvánosságra hozta az aradi tejszarnokok közötti háborúság részleteit. Az Aradi Tejszarnok cég és a Mezőgazdák Tejüzeme r. t. közötti, mind élesebbé váló harcnak újabb egy érdekes és nem várt fordulata történt.

A Mezőgazdák Tejüzeméről már hetek óta suttogják a városban, hogy rosszul megy. A tulságosan nagy rezi teljesen felémészti a bevételeket, sőt több oldalról azt hangoztatták, hogy az üzemre eddig többszázezer lejt fizettek rá. A suttogást megerősíteni látszik egy a napokban történt esemény: az aradi Mezőgazdák Tejüzeme r. t.

felajánlotta az egész üzemet megvételre a városnak.

Az ajánlattevők hangsúlyozták, hogy hajlandók mérsékelni a város átadni az egész berendezést és hivatkoztak Temesvárra, ahol a városi tejszarnok látja el tejjel a városi közönséget és ahol ez a városi üzem nagyszerűen prosperál. Az amugy is gondokkal küzdő városnál azonban nem fogadták valami nagy lelkesedéssel a tervet, sőt alapos átgondolás után visszautasították az ajánlatot azzal, hogy éppen elég gondja van a városnak a jelenlegi városi vállalatokkal, semmi szüksége nincsen egy újabbra. A

város vezetőségét elhatározásában az a körülmény is vezette, hogy nem óhajt minden üzletágban konkurenciát csinálni a saját adófizető polgárainak, mert akkor lassankint tönkretenné a kereskedelmet, ha mindenféle üzletet saját kezébe vesz. A város eme elhatározása nagy megelégedést keltett az aradi tejszarnokok tulajdonosainak körében, akik attól féltek, hogy sikerülni fog a manőver és lassankint városi monopolium lesz a tejárusítás is.

A tejszarnokok harcának még egy fejleménye van. Mint mult heti számunkban megirtuk, *Brasch Elemér*, az Aradi Tejszarnok tulajdonosa feljelentést tett a Mezőgazdák Tejüzeme ellen azon a címen, hogy berendezése nem felel meg a törvényes követelményeknek. Az aradi egészségügyi felügyelőség a lefolytatott vizsgálat nyomán elrendelte, hogy harminc napon belül tegyen eleget a törvényes követelményeknek, egyrészt pénzbírság, másrészt iparendély megvonása terhe alatt. A másik feljelentés ügyében, amely arra vonatkozik, hogy egy hatósági személy is érdekelt az üzemben, akinek állása inkompatibilis érdekeltségével, még nem történt intézkedés, az ügyben várják Bocu Sever bánáti kormányzó beavatkozását. Az aradi tejfronton áll a harc...

**Estélyi ruhákat legszebben
FEST TISZTIT**

Alex. KNAPP Sándor

„Victoria”

cipőüzletében, a főpostával átellenében, férfi, női és gyermekcipők kaphatók kedvező részletre is.

**Legjobban
étkezhet a**

Központi

**v. Ujságíró Club
éttermében.**

A zseni kálváriája.

Nem utóhangokat akarunk pengetni, sem pedig tényeket megállapítani jelen sorokban, hanem a Magyar faj tragikus soráról akarunk ismételtelen írni.

Rövid egy hónap alatt többet írtak Szabó Dezsőről az ujságok, mint az utóbbi tíz esztendőben. A Mesternek egy nagyon kritikus kijelentése és elhatározása nyilatalt bele a sajtó és a közvélemény fülébe. Nem kevesebbről van szó, minthogy Szabó Dezső, a nagy zseni, a magyar nyelv virtuóza máról-holnapra nemzetet cserél és felcsáp románnak. Megtanul románul, úgy ír és Mille Gheorghenak kereszteli magát.

Azt hinné az ember, hogy kacsza; ellenségei híresztelték világgá ezt a hírt, vagy pedig valami zseniális ötleten törí a fejét, falnak akarja vezetni a világot, mint évekkkel ezelőtt, amikor sóván zsidógyűlölő léteére felcsapott zsidóbarátnak, hogy kiemlelje, mint támadná egy ilyen esetben a sajtó őt. Akkor jól sikerült hecc lett belőle, de most azt hiszem, sokkal tragikusabb kimenetelű lesz lépése. Komolyabb szándéka, mint amikor Olaszországba, majd Párizsba hurcolkodott, hogy haza sem jön. Szász Endre, a Keleti Ujság főszerkesztője meginterjuvolta és neki is ugyanazokat a szavakat hangsúlyozta, amelyeket ismerünk régebből: Őt ignorálják, megakarják ölni az érvényesülését és hogy ha más nemzet fia lenne, az istenitené, csak a magyar nem akarja megismerni.

A román sajtó hozsannával ünnepli hazatalált fiát, a magya-

rok a vereség tudatában igyekeznek kimagyarázni tettét, vagy legtöbbször a renegát bélyegét rákenni. Sokan boncolták a tettek lélektani rugóit, de legtöbbje nem ismeri Szabó Dezsőt, úgy abban az elszigetelt, körülárkolt egyedüllétben, ami corjolánusi lépésre készítette, vagy a másik része szándékosan akarja félrevezetni a közvéleményt.

Tudnunk kell azonban Szabó Dezsőről, a magyar írás legnagyobbjáról, hogy évek óta a magyar szellem, egészséges demokrácia és az „Elsodort falu“ egyedüli harcosa, akiért lelkesült a fiatalság, de a konzervativizmus alig várta, hogy ráhágjon. Lapok bojkottálták cikkeit, saját vállalatait megölték, kiadóit megrettentették; a proletáruralom alatt kommunizált sajtó-komité által kiadott művének költségeit a purifikáló-hatalom felhajtotta rajta. A magas papság, hivatalnoki kar, a közélet hangadói éppugy, mint az Élet apró pocokjai rajta rágicsáltak. A Baumgarten-díjat csak azért ítelték Tamásinak, mert Szabó Dezső Tamási tehetségtelenségét bizonyította. Már a nyáron, amikor beszéltem vele metropolisában, a Philadelphiában, nehéz anyagi gondokkal küzdött, összes munkáinak kiadási jogát eladta potomáron, új munkájának nem talált kiadót. Amikor a miniszteriumtól segítséget kért, szegénydíjat ígértek — ha bizonyítani tudja munkaképtelenségét.

Ha mindezeket tekintetbe vesszi az ember, szinté meg tudja érteni tettét — csak megbocsájtani nem.

A Bánát elektrifikálása.

Amint már közöltük, az Allgemeine Electricitate- Gesellschaft Berlin, az Industriale Minere din Banat S. A. R. (IMBO) céggel hosszas tárgyalások után szerződést kötött, amelynek alapján az IMBO a Román Kormány által engedélyezett, a Bánát elektrifikálására vonatkozó koncessziókat, valamint a rusaa-montanai szénbányák bányajogait egy az AEG által nem rég alapított román részvénytársaságra ruházta át.

Ezen nagyarányú transzaksió megkötése nagy fontossággal bír a Bánát közgazdaságára nézve, amennyiben ezáltal a Bánát egész területére egy egységes áramszolgáltatást hoz létre és a szükséges nagy elektromos központ, valamint a nagy kiterjedésű elektromos távvezetékek építésével kapcsolatban, nagyobb számú munkaerő fog hosszabb időre foglalkozást találni.

Az előnyök, amelyeket a külföldi tőkének behozatala a román közgazdaság számára jelent, kézenfekvők. A cél mindenestre az, hogy az új vállalat minél előbb megkezdhesse az áramszolgáltatást és hogy annak fejlődése minden erővel támogattassék.

Az eddigi tervek szerint az elektromos központ Temesváron építették fel. A központ 60,000 kw-ig fog kiépített, úgy hogy az itteni viszonyok figyelembe vételével, minden elektromos szükségletet ki fog tudni elégíteni. A központból az áramot részben 60,000 részben 20,000 voltos magasfeszültségű távvezetékek fogják továbbítani. A használati fázisfeszültség az elosztó vezetékekben 220 volt lesz.

A központhoz szükségeseknek a koncesszió erre vonatkozó rendelkezései értelmében, a rusaa-montanai szénbánya fogja szolgáltatni.

A teljes vállalkozáshoz szükséges tőke kb. 1 milliárd lei lesz.

A vállalkozás keresztülvitelére

♣**♣** Gőzfürdő nyitva nőknek: kedden egésznap és pénteken délután, férfiaknak: keddet kivéve minden nap délelőtt, de szombaton délután is. —o— Kádfürdő ujonnan berendezve mindennap reggeltől estig. —o o—

SIMAY-FÉLE
Artézi fürdő

az Allgemeine Electricitatea-Gesellschaft Berlin részvételével, „Elgiba“ Societate de Distribuția Electricității in Banat S. A. R. cég alatt részvénytársaság alakult, egyelőre teljesen befizetett 100 millió Lei alaptőkével. A társaság székhelye Timișoara, I., Bul. Regele Ferdinand 8.

Az igazgatóság a következő urakból áll:

Brancoveanu C. Besarab herceg, București. Kaufmann Oszkár vezérigazgató, București. Dr. von Rieben, Berlin.

Magunkról.

Az Erdélyi Élet az új év elején szeretettel köszönti olvasótáborát.

Románia legrégebbi magyar riportlapja a gazdasági krízisek viharos idejét szinte heroikus küzdelmek közepette élte át

és amikor a pusztító dekonjunkció egymásután sodorta el mellőlünk a tisztavirág életű lapokat, mi szilárdan a helyünkön maradtunk, mert az Erdélyi Élet gyökerei sziklába nyulnak:

olvasóközönségünk megingathatatlan bizalmába és szeretetébe.

Erre a sziklára építettük fel az Erdélyi Élet országos szervezetét és most önérzetesen állapíthatjuk meg, hogy

lapunk a legnépszerűbb, legkeresettebb riportlapja Erdélynek.

Megható a szeretetnek oly különféle megnyilvánulása, amellyel olvasóink valósággal elhalmoznak bennünket. Ez ad erőt és kitaratást a további küzdelemre a mai, katasztrofális gazdasági helyzetben, amely reánk is elviselhetetlen terheket ró. Az év elején arra kérjük előfizetőinket és olvasóinkat, hogy ebben a kritikusnak ígérkező esztendőben is még fokozottabb lelkeséggel támogassa kedvelt, bátor és becsületos ujságját: az Erdélyi Életet.

Sintérroham a városháza előtt két kisgyerek, egy nevelőnő meg egy kis kutya ellen.

(Az E. É. tud.) Megrázó jelenetek voltak szemtanui néhány nappal ezelőtt a járókelők a városháza közelében. Délután három óra volt. Az ebédutáni nap melege kicsalta az uccára a gyermekekkel sétáló nőrszöket, akik valóságos hadseregként árasztották el a főtér megyeházi oldalát. A vidáman beszélgető nőrszök és bonne-ok, a nevetgélő gyermekek valami egészen kedves színezetet adtak az uccának és a járókelők, akik dolguk elvégzésére siettek, meg-megálltak és gyönyörködve figyelték a tarka látványt.

A sétálók között volt két gondosan felöltöztetett gyermek egy pirosarcu életvidám nőrszök kíséretében. Előttük futkározott a kutyájuk, amely vig csaholással örvendett az életnek és a szép napos időnek. A park felé vezetett a séta. Itt a szép harmoniát egy rettenetesen csunya akkord zavarta meg. A város egyik gyepmester segéde ugrott elő a parkból és

hurokjával rávetette magát a kutyára.

Az megismerte az ellenséget és menekülni próbált, a sintér utána. És vad hajsza kezdődött, amelyet riadt gyermekszemek kísérték figyelemmel. Végre sikerült a gyepmesternek a hurokkal elkapni a kutyát, amely hatalmas sivitással kért segítséget a körülállóktól.

Az egyik gyermek kétségbeesett sikollyal követelte vissza kutyáját, amelyet a

sintér diadalmasan dobott a kocsijába.

Erre mindkét gyermek sirva fakadt és a járókelők hiába próbálták őket megvigasztalni. A gyermekek betegen kerültek haza és még máig sem tudják eltüntetni a nagy megrázkódtatás nyomait lelkükből.

Azok, akik szemtanui voltak az undorító jelenetnek,

mély megbotránkozással beszélnek a gyepmesteri kegyetlenségről.

Ezzel az esettel kénytelenek vagyunk magunk is bővebben foglalkozni. Bebizonyított tény Aradon, hogy

a sintérek előszeretettel vadásznak a gazdával rendelkező fajebekre,

bizonyára azért, mert anyagi előnyt jelent egy fajkutya előgátsa. S előállanak az ilyen és ehhez hasonló jelenetek, amelyek súlyos megrázkódtatását és kiábrándítását jelentik a szenzibilis gyermeki léleknek. Miért van erre szükség?

Éjszaka a kóbor, gazdátlan ebek csapatostól sétálnak a belváros uccáin.

Miért nem méltóztatik felkelni a gyepmester uraknak és éjszaka fogdosni a kutyákat? Azokat, amelyeket tulajdonképpen össze kellene fogni. A legjobban nevelt fajkutyaival is megtörténik, hogy egy-egy percre elszökik a gazdája oldala mellől. Nem ezeknek az üldözésére szerződött a város a gyepmestereket. — Vagy talán igen?

Budapestre! Bécsbe! Prágába! Leipzigbe! Olaszországba Kedvezményes jegy és vízum információk **Cooc menetjegyirodában.** Minorita-templommal szemben, az Octogonban. Telefon 6-57. Külföldi és belföldi jegyek, bérletek stb. Arad egyedüli komplet és hivatalos menetjegyirodája.

Felkérjük tehát az illetékes hatóságokat, nézzenek egyszer utána a dolognak. Mi elhisszük, hogy a gyengén dotált gypmes-ternek jól esik a kereset, de ta-lán próbálna más uton segíteni magán. Mert könnyen megtör-ténhetik — Bucurestiben már elő-fordult — hogy a felháborodott járókelők egészen radikális mó-don akadályozzák meg az ilyen eseteket. És az talán kellemetle-nebb lesz! Tehát egy kis belá-tást és főként tapintatot kérünk, Végeredményben a saját pén-zünkért kérjük ezt.

MAR.

Fűszer, csemege

cukorka- és csokoládé
különlegességek

Bozsejovszky és Szilassy-cégnél

Bulev. Regina Maria No. 16.

CIADÓHIVATALA
UL. REG. FERDINAND 5.
(CSANÁDI PALOTA.)

Tavaszi szövetkülönlegességek érkeztek

L. SCHUTZ posztóáruházába

ARAD, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 2. sz. (volt M. Neuman helyiség).

Károlyi Gyula asztalos

Arad, Strada Bucur (volt Eötvös-utca) 16. szám alatt

Készít minden e szakmába vágó munkát,
javításokat a legolcsóbb árak mellett.

Meg tudunk mi Matyi nélkül élni!

Enyhe tavaszi kritika a Schlesinger fiúról meg a Lefkovits Katóról.

A lapkritikák udvariassági gesztusa, hogy mindazt, ami „külföld” jelzéssel érkezik Erdélybe, nem szűrjük keresztül az igazság retortáján, hanem tul a jó vidéktől megszokott szemethunyáson és méltányosságon,

*behódolnak a legizléstele-
nebb giccs előtt is.*

Lehet, hogy az újságíró nem mer felocsudni a bámulatból, hogy kiábrándulva alaposan lemossa a „külföldi attrakció” fe-jéről a szenteltvizet, lehet, hogy a „nagy név” iránti tisztelet kény-szeriti tollát az igazságtalanság kalamárisába, de annyi tény, hogy például

*Feld Mátyás és társula-
tának vendégjátéka előtt
és után az elismerés zász-
laját lengette a sajtó és
talán csak egyetlen oda-
vetett mondat sejtette,
hogy itt valami rut be-
csapás történt.*

Lássuk csak mi történt.

Seress József kolozsvári ki-tünő kollégánk jóhízemüleg le-köti Feld Mátyás városligeti szin-igazgatót és társulatát erdélyi turnéra, amelynek Aradról kell elindulnia. Feld Mátyás leutazik előre Aradra, beharsogja a vá-rost, hogy:

*Arad, készülj a nevetőiz-
mokkal, mert jövök én,*

*mert jövünk mi, a Schle-
singer fiu, a Lefkovits
Kató, meg az a filo-izrae-
lita márkájú darab „Nem
tudok én zsidó nélkül
élni.“ ...*

Tökéletesen tisztában voltunk és vagyunk azzal az értékkel, amelyet Feld Mátyás, helyeseb-ben Matyi, a mai „színháziroda-lomban” a pesti Csikagónak iz-lésére fűszerezett darabjaival je-lent és tudtuk, hogy

*társulatát a jó vidéknek
megfelelően állította össze.*

De még „vidék” között is kü-lönbséget tett. A magyarországi „vidék” és az erdélyi „vidék” között, mert

*Somogyi Nusit Erdély szá-
mára leépítette*

és amikor a nyiregyházi plakát alapján Somogyi Nusi iránt ér-deklódtunk, minden Feld-darabok diadalra vivőjét Matyi bátyánk egyszerűen

*„vén ripacs“-nak aposz-
trofálta, akitől undorodik
már a közönség trianoni
határon innen és tul.*

Előljáróban kellett volna azt is elmondani, hogy a lekötés sze-rint minden város társulatának kell kölcsön adni egy színésznot Feldéknek, de amikor befutottak a pestiek, az is kiderült, hogy *a sztárnak behirdetett Lé-
szay Kató hiányzott az
együttesből.*

Az utolsó napon öt óraker érkeztek meg Aradra a fáradt pesti „aufschneiderek,” (Kmochné kivétel) és este 9 órára volt hir-detve az előadás.

*Öt órától kilencig kellett
beugrania két aradi szí-
nész nőnek, akik, ha min-
den igyekezettel is hős-
ködtek, elképzelhető, mi-
lyen előadásban lehetett
része a közönségnek, amely
zsufolásig megtöltötte a
színházat.*

A második estére elővételben elkapkodták a jegyeket, a harmadikra azonban alig akadtak palik. Matyi barátunk már csak néhány elszánt potyásnak konferálta agyának enyhe kivonatát.

Arad után Temesvár következett. Első két nap még csak ment valahogy, aztán ott is idejében rájöttek, hogy mi az igazság a „fővárosi“-nak fémjelzett attrakció körül. Ugyanígy járt a társulat a lugosi és a dévai kiránduláson.

A közönségen kívül azonban volt még két szerencsétlen áldozata a turnénak. A beugró két színész: —

Szepessy Edith és Veér Paula,

akik Felddel mentek Lugosra és Dévára is. Feld fellépti díjat ígért nekik, — mit részletezzük — nem kapták meg. Sőt Veér Paula, aki itthonról vitt pénzt magával

800 lejt adott kölcsön az impresszáriónak.

hogy elmozdulhasson Déváról és a két színész személy III. osztályon a saját pénzén jött haza Aradra, de ők segítették a hazautazáshoz a zenekar néhány emberét is.

*

Feld Mátyás azt mondta a függöny előtt, hogy nem tud Erdély nélkül élni. Ne vegye rossz néven, de mi viszont egészen jól meg voltunk és leszünk nélküle.

(Paulus.)

Mit üzen a szerkesztő?

— Tőlünk mindig erkölcsi bizonyítványt követelnek. Ahogy mi kinéznénk, ha kölcsönös volna ez a bizalmatlanság! Mennyi időt és pénzt takaríthatnánk meg, ha a személyazonossági igazolvány esetenként pótolhatná azokat a felesleges mellékleteket, amiket utlevélkérvényhez, rádió-engedélyhez, születéshez és halálbejelentéshez követelnek a hatóságok.

— Városszépészeti szempontból nem tünt még fel Luțai dr. bizottsági elnöknek, hogy a város legszebb helyén évek óta éktelenkedik a Banca Românească félbemaradt építkezése?

— A jótékony, társadalmi és kulturális egyesületek évi jelentéséből kitűnik, hogy az aradi cukorgyár az elmúlt évben is szigorúan kitarított elvei mellett: egy banival sem rekompenzálta Aradnak az itt szerzett milliókat. Ezzel talán érdemes volna foglalkoznia az interimár bizottságnak.

Jól értesült pénzügyi körökben beszélnek, hogy Söpkéz Richard ügyvezető igazgató kiválni készül a Marmorosch bank kötelékéből. Vagy önállósítja magát, vagy a Banca Moldova bukaresti intézetének vezetését veszi át, amelynek minden érdek-közössége megszűnt Marmoroschékkal. A két pénzügyintézet között áll a harc — így beszélnek — illetékes helyen persze mindent cáfolnak.

— Nagyszerűen sikerült a Wizo-bál, — minden dicséretet megérdemel a rendezőség. A műsor ugyan egy kissé lapos volt és — úgy mondják — még jobb lett volna a hangulat, ha nem személyeskednek a pódiumról.

— A németországi D-bankok — öt évi tartózkodással — huszonhárom beutazási engedélyt kaptak a kormánytól, hogy romániai érdekeltségeiknél elhelyezhessék ellenőrző tisztviselőket, akik rövidesen már elfoglalják helyeiket.

— Ötletnek nagyon jó. Vlăd tábarnok szimpatikus az egész város előtt, Robu dr. nyolcéves polgármestersége idején bizonyosát adta, hogy kitűnő közigazgatási szakember, Luțai dr. jelenlegi interimár elnöktől pedig még az ellenségei sem vitathatják el a szorgalmat, energiát és szervező képességet. Ezt az ensemblét még Anghel István dr. volt polgármesterrel kell kiegyensúlyozni, akkor nyugodtan hajthatja le a fejét mindenki: jó kezbe került a város volántja. A Magyar Párt pedig ne a számarányt törekedjék, hanem arra, hogy a két küldjön a város parlamentjébe.

— A rendőrségen visszavonták a feljelentést a Dácia menetjegyiroda utlevélosztálya ellen. Legközelebb részletesen foglalkozunk a francia kivándorlások ügyével.

— Az Egyesült Bank körül csendet olykor-olykor csak a végrehajtók törlik meg. A Banca Generale al Județului Arad-nál elhelyezett pénzre nagyon jól vi-
gyáznak: az istennek sem adják ki.

— Hát nem egészen mindegy a szintársulatnak, hogy hol éget — Aradon vagy Temesváron? — Jó, jó, — hát ebben Szendrey is hibás, — de a közönséget sem lehet mindenben felmenteni a következmények alól.

5" és 7" hosszú, száraz

tölgyszőlőkaró

vagontételben, jutányos áron kapható

„Patria“ și „Ferăstrăul Arădan“ S. A. R.

pentru Exploatarea Lemnelor,

Arad, Calea Radnei No. 18—20. Telefonszámok: 6, 6—52 és 7—11.

A legmodernebb fürdőberendezések és vízvezetéki javításokat jutányos áron készít

LUKÁCS Str. Bratianu 19. (Weitzer János-u.)

Pénzének ellensége,
ki nem keresi fel

„RECORD“

divatnagyrúházat, Arad, str. Eminescu 15. (Deák Ferenccucca) — Női és férfi divatszövetek legolcsóbbak! — Vászongyári lerakat! Paplanműhely

A városháza tornyáról jelentik:

Két tulajdonos nem fér meg a Beles-vendéglőben.

A napokban egy este nagyszámú nézőközönség gyűlt össze arra a hatalmas lármára, amely Aradon a városházával szemben levő Beles-féle vendéglő bezárt ajtajai mögül szivárgott ki. Akinek alkalma volt bepillantást nyerni a vendéglő helyiségébe, annak a láрма okai különleges szórakozást nyújthattak. A vendéglő tulajdonosai szólalkoztak össze valami jelentéktelenségen és amint a csalahatlan jelek igazolták, az összeszólalkozást, a melybe belekeveredtek az asszonyok is, tettelegesség követte. A elgyürközött ingujkból és blúzokból kinyult, ökölbeszorított kezek döngették a hátaikat, melyeket és néha-néha, ha az ököl engedett merevségéből, a kiterjesztett tenyerek pofonra éhesen pattantak el a már előre kipilt arcokon. Természetesen mint már említettük is, ezt a moziba jelenetet dühtől rekedt kiáltások kísérték. Hangos film volt. De még milyen hangos. Még a vendég is meghallotta.

Akinek türelme volt ahhoz, hogy a verekedés heves kiáltásából kihámozza a valódi okokat, az körülbelül ezt állapíthatta meg: Ma délben a cég egyik társtulajdonosának felesége, ke-

zében egy tányér levessel, sietett, hogy kiszolgáljon egy éhes vendéget. A másik társtulajdonos valami megjegyzést tett az asszonyra, aki rettenetesen megsértődött és egyéb fegyver hiányában rázuditotta a forró levest a társra. Az pedig törvénytisztelő ember lévén, azonnal sietett a hatósághoz, hogy bepanaszolja társának feleségét és megmutassa ruháját, a corpus delictit, melyen óriási terjedelmű zsírfolt diszgett. A hatóságoknak azonban úgy látszik nincs érzékük az ilyen komoly dolgok iránt és azt ajánlották, hogy indítson polgári pert az asszony ellen, mert testi sértés hiánya miatt a büncselekmény nem meríthette ki a gyors közbelépés lehetőségét.

A jelentőtt társ erre elhatározta, hogy személyesen vesz elégtételt. Csak este adódott erre alkalom és így történt meg az az

eset, hogy a két férj és két feleség, a város főterén levő vendéglőben egymásnak mentek és épületes verekedést rendeztek a közönség szórakoztatására. Mindezeket azért irtuk meg, mert kint az uccán nagyon sokan voltak, a kik előtt eddig a pillanatig rejtély maradt az, hogy miért hallatszik ki olyan óriási láрма a Beles-féle vendéglőből.

O vassa és terjessze az „Erdélyi Élet“-et.

**Bánati
Bankegyesület R.T.**

Részvénytőke és tartalékok 200,000,000 L.
Főintézetek Arad, Timișoara (Temesvár)

Alapítatott 1888.

Fióklintézetek: Alexanderhausen Albrechtsflor, Almás-kamarás, Altbeschenowa, Biled, Buziasch, Bogarosch, Elek, Engelsbrunn, Gertianosch, Glogowac, Gottlob, Grabatz, Grossajetscha, Gross-Karel, Gross-Sanktnikolaus, Guttenbrunn, Hatzfeld, Johannsfeld, Karanabesch, Keglévich, Kheas, Lenauheim, Lippa, Lugosch, Marienfeld, Neuarad, Neubeschenowa, Neudorf, Neupesch, Neusankpeter, Neusiedl, Orczydorf, Ostern, Pankota, Perjamosch, Sanktanna Sanktmartin, Schöndorf, Semlak, Temesvar-Fabrikstad, Temesvar-Josefstad, Triebawetter, Tschene, Tschene, Wariasch, Wiesenbaid, Winga, Zaderlach,

Butorcsarnok

Asztalos Sándor-ucca 4. szám, ajánlja a legolcsóbb árak és kedvező fizetési feltételek mellett részletre is butorait.

Szinehagyott bőrkabátot, ridikült, őszi és téli ruhát bármilyen színre a legszebben festi és tisztítja, plüss kabátokat gőzöl

HOSZPODÁR Arad, Strada Stroiescu 13. (volt Teleky-ucca.)

VASHORDÓK angol kivitelben, 200 liter űrtartalommal darabonként 1000 lejért kaphatók
ALMÁN & Co. Vashordó- és Fémáruháza Aradon

Industria Textile Aradana S. A.

Aradi Textilipar R.-T. Fonóda, szövőde, festőde, fehérítő
Távirati cím: Textilarad. Tel. 758.

Mielőtt tavaszi és nyári divatszükségletét beszerezné, okvetlen keresse fel

divatáruházát,

GOLDSTEIN LAJOS

Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-ucca) 2, ahol női és férfi divatszükségeit legolcsóbban beszerezheti.

A legelőnyösebb
bevásárlási forrás!

A. Losonczy és Co.

óra- és ékszerüzlet

Piața A. Iancu 18. (Szabadság-tér)

Mindenemü arany-, ezüst- és ékszerárak. — Preciz zseb- és faliórák. Speciális óra, ékszerjavító és vésnöki műterem.

THERAPIA

szanatórium Arad, Str. Iosif Vulcan (Kazinczy-u.) 8.
Telefon 532. Telefon 532.

Legmodernebb műtőfelszerelés.
Röntgen, Quarz. — Diathermia.
— Diaeti us konyha. Ápolási-díj napi teljes ellátással orvosi felügyelettel. — I. osztály 450, II. osztály 350, III. osztály 250 lej.

Porosz koks, kőszén, aprított tüzifa, „RETORTA“ faszén minden mennyiségben házhoz szállítva kapható

Altmann Ede

cégnél ARAD, Bul. Reg. Ferd. (Boros Béni-tér) 44. Telefon 461.

WEISZ LIPÓT

FOTOSZALONJA

Bulevardul Regina Maria No. 22.
(Dáciával szemben)

Gyermek-, portrait és interieur felvételek a legszebb kivitelben eszközöltetnek.

Mindenemü óra és ékszerjavítás szakszerűen, és pontosan készül

Hubeny Alfonz

óra- és ékszerjavító műhelyében

Arad, Strada Unirei 14. sz.

Ortutay-palota.

**Házak
vételét**

és eladását közvetíti

Herzog

Sándor

Str. Bratianu 15. (Weitzer-ucca)

Fick József

Mélyen leszállított árak!

kelmeleltő és vegytisztító intézete

Str. Barițiu (volt Rákóczi-u. 14. saját ház. A legszebben **FEST, MOS** és **TISZTIT**. Felvételi üzlet Bul. Reg. Ferd. 35. Boros Béni-tér

Legpontosabb kiszolgálás!

Aki tartós és divatos színekre akarja ruháit festetni, keresse fel

Truța János kelmeleltő és vegytisztító

intézetét a Magyar- és Varjassy Lajos-uccák sarkán, ahol a **legszebben és legolcsóbban** (majdnem féláron) **festenek, tisztítanak és mosnak**. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . 600 lei
Félévre . . . 300 lei
Negyedévre . . . 150 lei
Az egyes szám ára 20 lei
Ó-Romániában . 20 lei
Jugoszláviában 4 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 5 d.

Telefonszám 520.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Arad, Str. Cloșca (Szent László-u.) 2.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek 1000 lei, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.

Lovrov & Co. könyvnyomdája Arad.

Megjelenik minden hó 10-én, 20-án és 30-án. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendőek vagy bármelyik hirdetőiroda utján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetésoldalon 6 lei négyzetcm.-ként.

Telefonszám 520.